

3. Bygninger og anlegg

3.9.8. Maling: Malingfjerning på utvendig panel

Malingfjerning på utvendig panel setter spesielle krav til utførelsesmetode for at resultatet skal bli vellykket.

I dette informasjonsbladet blir det gjort rede for aksepterte malingfjerningsmidler og -metoder.

Fotografi:

Lars Hauglid, Riksantikvaren.

Utgitt september 1994.

Prinsipper

Er huset fredet eller klassifisert som verneverdig skal man i utgangspunktet ikke fjerne malinglag.

I forbindelse med oppmaling tillates det kun vanlig skrapearbeid med fjerning av løse malinglag. Det er viktig at det skrapes med vedretning- en for å unngå skader i overflaten.

Skulle det på grunn av tekniske årsaker være behov for total fjerning, må dette i første omgang forelegges kulturminneforvaltningen i fylkeskommunen. Hvert enkelt tilfelle må vurderes nøye. Oppstår det tvil, må Riksantikvarens tekniske avdeling ta en endelig avgjørelse.

Viser det seg at malinglagene må fjernes, er det viktig å sette igjen et større referansefelt for fargelag på panel oppunder takskjegget. På dører, vinduer samt hjørnekasser må også malinglag settes igjen som dokumentasjon.

Malingfjerningsmidler

Løsningsmidler på lutbasis aksepteres ikke. Begrunnelsen er at det ved laboratorieforsøk er påvist aktive lutrester selv etter god etter-skylling og nøytralisering. Det er også en kjennsgjerning at trefibrene blir brutt ned i overflaten og er lite egnet til å male over.

Avbrenning med åpen varme er overhodet ikke tillatt, heller ikke bruk av varmluftpistol. Sistnevnte redskap har vi også erfart branntilløp med.

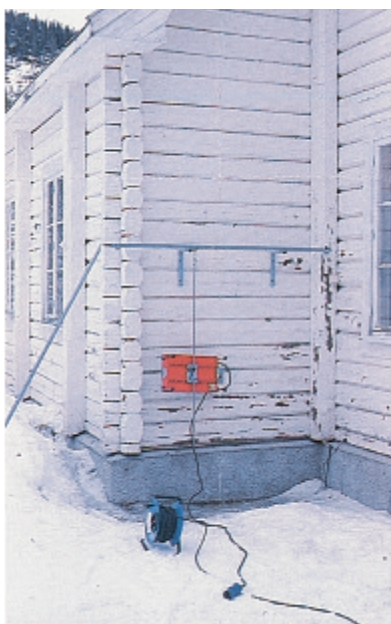
Sandblåsing aksepteres heller ikke på grunn av oppflising av bordved- en i treoverflaten. Overflatestruk- turen som oppstår etter en slik be- handling er ikke egnet til å male over. På skarpe toppunkter slites malingen fort av, i tillegg til at man sitter igjen med en totalt ødelagt øv- erflate.

Organiske løsningsmidler på met- hylenkloridbasis vil etterhvert utgå fra handelen på grunn av strengere miljøregler. Benyttes dette produkt- et, er det egnet til fjerning av mal- ing på mindre partier. Det er meget viktig at treoverflaten vaskes med varmt vann eller avfettes dersom løsningsmiddelpastaen inneholder voks. Motorvaskmiddel er et effek- tivt avfettingsprodukt, som lett lar seg vaske ned med vann.

Varmebehandling

Pr. i dag finnes det kun én metode som kan aksepteres for fjerning av oljebaserte malinglag uten bruk av kjemikalier. Det er et svensk konstruert infrarødt apparat – «Speed- heater» – basert på langbølget strål- ing. De langbølgete strålene trenger

Infrarødt bestrålingsapparat montert på tømmervegg. Opptil 20 lag med maling kan bløtgjøres med apparatet.

inn i malinglaget og bløtgjør malingen, som dermed lett lar seg fjerne med skrapejern. Har panelet profilering, lages det til et jern med negativ profil. Metoden er også utprøvd på tømmervegger med spesialoppsatte jern, men arbeidet her er noe mer tidkrevende.

Etter ca. 3 minutters varmebehandling vil et arbeidsfelt på ca. 1 m² være klargjort for skrapping. Apparatet kan bløtgjøre opptil 20 lag med maling. Behandlingstiden vil

Fjerning av bløtgjort maling med skrapejern. Malingfjerning på tømmervegger er tidkrevende og må utføres med spesialoppsatte jern. Det må skrapes med vedretningen for å unngå skader i overflaten.

varierte med apparatets avstand fra veggen og antall malinglag.

Har bygningen vært malt med Latexmaling kan denne metoden ikke benyttes. Dersom underliggende malinglag består av olje, fjerner man lett latexfilmen i ett med bløtgjorte oljemalinglag. Opptil 20 m² kan la seg fjerne om dagen uten å skade panelets overflate, som umiddelbart kan grunnes og males på nytt med linoljemaling eller komposisjonsmaling.

Det svenskkonstruerte apparatet, «Speedheater», er basert på utleie, og firmaet Fasade og Miljøteknikk kan også kostnadsberegne og utføre arbeidet.

Fasade og Miljøteknikk
Boks 39, Haugerud,
0660 Oslo.
Tlf.: 22 26 33 46.